

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 021716 18 Uvp
Banjaluka, 10.02.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Duške Mutić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi A. S. iz R. broj ... 78215 D., koju zastupa punomoćnik D. K. advokat iz B., (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv akta broj ... od 09.11.2017. godine, tuženog Ministarstva ... , u predmetu utvrđivanja statusa člana porodice poginulog borca i prava na invalidninu, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 021716 17 U od 11.05.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 10.02.2021. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužiteljice za nadoknadu troškova postupka.

Obrazloženje

Pobijanom presudom koja je ispravljena rješenjem suda broj 11 0 U 021716 17 U od 12.06.2018. godine (stavom 1. izreke) uvažena je tužba i poništen osporeni akt tuženog bliže označen u uvodu ove presude, kojim je u postupku revizije ukinuto rješenje Odjeljenja ... G. B. broj ... od 13.03.2009. godine i riješeno da R. S. i A. S. iz B. prestaje status porodice poginulog borca i pravo na porodičnu invalidninu po osnovu smrti sina I. S., pripadnika V. R. S., s tim da status i prava R. S. prestaju sa danom njegove smrti 06.04.2010. godine, a A. S. status i prava prestaju 01.12.2010. godine, zbog nepostojanja zakonom propisanih uslova za priznavanje statusa i prava. Stavom 2. izreke pobijane presude obavezan je tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove postupka u ukupnom iznosu od 877,50 KM.

Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta sud obrazlaže razlozima da je nezakonito postupio tuženi kada je u postupku revizije za čije vršenje, suprotno stavu tužiteljice, ima ovlašćenje u odredbama člana 98. stav 1. i 4., te 99. stav 1. i 3. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 9/12 i 40/12 - u daljem tekstu: Zakon o pravima boraca), ukinuo prvostepeno rješenje od 13.03.2009. godine, jer je osporeni akt zasnovao na nalazu i mišljenju drugostepene ljekarske komisije broj 469/2017 od 07.11.2017. godine koji nije sačinjen u skladu sa odredbom člana 5. stav 2. Pravilnika o radu ljekarskih komisija za ocjenu vojnog invaliditeta („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 100/12), jer ne sadrži sve činjenice koje su sa medicinskog aspekta od značaja za odlučivanje. Sud ne dovodi u pitanje medicinsko utvrđenje drugostepene ljekarske komisije vezano za prirodu bolesti od koje je preminuo prednik tužiteljice sin I. S., urođena bolest krvnih sudova mozga, aneurizma, zbog čijeg pucanja i komplikacija je isti preminuo dana 16.12.1993. godine, nalazeći da je to utvrđenje valjano obrazloženo. Sud dalje navodi da je ovo medicinsko utvrđenje potkrijepljeno mišljenjem konzilija Neurohirurške ... B. od 13.02.2012. godine sa

dopunom od 20.12.2013. godine čiji sadržaj citira, ali smatra da je zaključak drugostepene ljekarske komisije i pomenutog konzilija „da ne postoji direktna uzročno-posljedična veza između vršenja vojne dužnosti i oboljenja od kojeg je preminuo I. S.“ tuženi olako prihvatio, jer je ostalo neutvrđeno u kakvim se okolnostima nalazio I. S. kad mu je pozlilo na ratištu, odnosno ostalo je neutvrđeno da li su ratni naponi i stres zbog učešća u oružanim snagama mogli doprinijeti ovoj prijevremenoj smrti borca V. R. S..

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi pobija njenu zakonitost zbog povreda pravila postupka koje su od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi istorijat postupka revizije rješenja od 13.03.2009. godine, u kojem je postupajući u izvršenju presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 014010 14 U od 10.02.2015. godine, koja je potvrđena odlukom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 014010 15 Uvp od 13.09.2017. godine, donio osporeni akt kojeg sud cijeni nezakonitim, jer se zasniva na nalazu i mišljenju drugostepene ljekarske komisije broj 469/2017 od 07.11.2017. godine kojim po stavu suda nisu sa medicinskog aspekta razjašnjene sve okolnosti koje su od značaja za odlučivanje, što predstavlja pogrešno zaključivanje. Po ocjeni suda činjenica o postojanju bolesti nije sporna i ta činjenica je u potpunosti obrazložena medicinskim riječnikom od strane drugostepene ljekarske komisije tako da uopšte ne ostavlja sumnju u postojanje bolesti i u nekom momentu letalnog ishoda, ali činjenica koja u ovom trenutku treba da se utvrdi jeste da li su naponi, stres i učešće u oružanim snagama VRS mogli doprinijeti, u momentu kada je S. I. pozlilo, takvom ishodu. Sud zaključuje da se u nalazu i mišljenju drugostepene ljekarske komisije koji olako prihvata tuženi navodi da ne postoji uzročno-posljedična veza između smrti imenovanog i njegovog učešća u oružanim snagama VRS, ali je po stavu suda ova ocjena data paušalno, jer niko nije utvrđivao uslove u kojima je imenovani ratovao, a da bi mogao dati takvu ocjenu. Zaključujući ovako sud je zanemario sadržaj odredbe člana 11. stav 1. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske - Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 55/07, 59/08 i 118/09 - u daljem tekstu: Zakon o pravima boraca - Prečišćeni tekst) koji je bio na snazi u vrijeme donošenja prvostepenog rješenja od 13.03.2009. godine, a i identičnog je sadržaja i odredba člana 10. stav 1. važećeg Zakona o pravima boraca, koja propisuje da je porodica poginulog borca, između ostalog, porodica lica koje je umrlo od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene pod okolnostima vršenja vojne dužnosti. S obzirom da je medicinskim vještačenjem nadležne drugostepene ljekarske komisije, a na osnovu specijalističkog mišljenja tima vještaka Neurohirurške ... B., utvrđeno da se u konkretnom slučaju radi o urođenoj bolesti I. S., koja dakle nije zadobijena pod okolnostima vršenja vojne dužnosti, očigledno je da nije ispunjen jedan od kumulativno propisanih zakonskih uslova za priznavanje statusa porodice poginulog borca njegovim srodnicima. Zaključuje da smrt borca usljed urođene bolesti ili bolesti koja se pogoršala pod okolnostima vršenja vojne dužnosti ne predstavlja osnov za priznavanje statusa porodice poginulog borca u smislu pomenute zakonske odredbe (uslov je da je smrt nastupila kao posljedica bolesti zadobijene pod okolnostima vršenja vojne dužnosti), a ovakvo zakonsko određenje su sadržavali svi zakoni Republike Srpske koji regulišu boračko-invalidsku zaštitu počev od 1993. godine do danas. Opreza radi dodaje da je presudom Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 004764 17 U od 27.03.2018. godine odbijena tužba V. i T. S., udove i djeteta I. S., a navedeni predmet je zasnovan na istom činjeničnom i pravnom osnovu kao i predmet tužiteljice. Konačno osporava presudu i dijelu kojim je obavezan da tužiteljici nadoknadi troškove spora, uz stav da tužiteljica tokom upravnog postupka i upravnog spora nije bila izložena troškovima, a sud po službenoj dužnosti pazi na zakonitost upravnog akta, pa se postavlja pitanje da li su troškovi zastupanja stranke u ovom sporu bili nužni i opravdani, a

što je sud svakako trebao cijeliti. Predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba odbije kao neosnovana.

Tužiteljica u odgovoru na zahtjev ističe da je isti podnesen od strane neovlašćenog lica i da ga kao takvog treba odbaciti. Ukoliko sud ne prihvati ovaj prigovor, tužiteljica se dalje izjašnjava da je zahtjev neosnovan, a pobijana presuda zakonita i valjano obrazložena uz iznošenje razloga koje u nastavku interpretira. Ostaje kod svog stava da je revizija uopšte nije dozvoljena, kao i kod stava da je tuženi osporeni aktom grubo povrijedio odredbu člana 254. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18 - u daljem tekstu: ZOUP), koja propisuje pravne posljedice ukidanja rješenja. Smatra neumjesnim pozivanje tuženog na presudu Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 004764 17 U od 27.03.2018. godine, kada se ima u vidu da u nezakonitom postupanju i u drugim upravnim stvarima (npr. vezanim za postupak privatizacije državnog kapitala u preduzećima) prednjači taj sud. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev odbaci ili odbije, a da se tuženi obaveže da tužiteljici nadoknadi troškove ovog postupka koji se odnose na sastav odgovora na zahtjev od strane advokata u ukupnom iznosu od 877,50 KM.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, saglasno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Pobijanom presudom je sud uvažio tužbu i poništio osporeni akt od 09.11.2017. godine uz iznošenje razloga čiju pravilnost je tuženi organ, kao stranka u postupku, zahtjevom za čije podnošenje je ovlašćen u smislu odredaba člana 13. stav 1. i 35. stav 1. ZUS, u bitnom dijelu doveo u sumnju.

Osnovano tuženi ukazuje na važnu okolnosti koja je u provedenom postupku sada pravilno i potpuno utvrđena, a to je da je smrt I. S. posljedica urođene bolesti krvnih sudova mozga čiji su se prvi simptomi nesporno ispoljili na ratištu. O prirodi ove bolesti (arterijska aneurizma) koja je dakle urođena i postoji bez ikakvih simptoma, te se kao takva ne može utvrditi na pregledima za angažovanje u VRS ili ranijim vojnim pregledima, o načinu kako se inače manifestuje i kakav joj je ishod, te kako se manifestovala kod I. S., precizno se izjasnila drugostepena ljekarska komisija u nalazu i mišljenju broj 469/2017 od 07.11.2017. godine koji je u cijelosti zasnovan na stručnom mišljenju konzilija Neurohirurške ... B. od 13.02.2012. godine sa dopunom od 20.12.2013. godine.

U tom kontekstu tuženi osnovano ukazuje na sadržaj odredbe člana 11. stav 1. Zakona o pravima boraca - Prečišćeni tekst, koji je bio na snazi u vrijeme donošenja rješenja od 13.03.2009. godine, čijim se pravilnim tumačenjem u dijelu koji je relevantan za konkretan slučaj nesporno dođe do zaključka da se status porodice poginulog borca može priznati samo porodici lica koje je umrlo od posljedica bolesti zadobijene pod okolnostima vršenja vojne dužnosti, što ovdje nesporno nije slučaj, a identično zakonsko određenje sadržano je u odredbi člana 10. stav 1. važećeg Zakona o pravima boraca.

Sve ovo je tuženi pravilno obrazložio u osporenom aktu od 09.11.2017. godine, zbog čega je neosnovan zaključak nižestepenog suda da je ostalo nerazjašnjeno da li su ratne okolnosti i stres zbog učešća u oružanim snagama VRS doprinijeli ispoljavanju ove bolesti kod I. S., a koje okolnosti imajući u vidu činjenicu da se kod njega nije radilo o bolesti

zadobijenoj u toku vršenja vojne dužnosti, ne mogu biti od značaja za rješavanje predmetne upravne stvari.

Međutim, ono što je od uticaja na zakonitost osporenog akta od 09.11.2017. godine jeste okolnost da je tuženi istim ukinuo prvostepeno rješenje od 13.03.2009. godine (kojim je tužiteljica imala priznat status i prava porodice poginulog borca), te je riješio da joj taj status i prava prestaju, ali ne za ubuduće kako je jedino mogao, nego unazad počev od dana 01.12.2010. godine (kada je postupak revizije „započet“), koje postupanje nije zakonito. Naime, kada je tuženi u postupku revizije ukinuo prvostepeno rješenje od 13.03.2009. godine kojim je tužiteljica imala priznat status i prava porodice poginulog borca, te je osporenim aktom riješio upravnu stvar na način da joj je utvrdio prestanak tog statusa i prava, onda je taj prestanak statusa i prava mogao utvrditi samo za ubuduće, od prvog dana narednog mjeseca od donošenja osporenog akta, a ne retroaktivno od 01.12.2010. godine, kako je učinio u konkretnom slučaju. Ovo stoga što odredba člana 254. stav 2. ZOUP propisuje da se ukidanjem prvostepenog rješenja ne poništavaju pravne posljedice koje je to rješenje proizvelo, već se onemogućava dalje proizvođenje pravnih posljedica tog rješenja. Dakle, dejstvo ukidanja rješenja je ex nunc to jest za ubuduće, pri čemu nije od uticaja okolnost što je postupak revizije započeo 2010. godine, jer su sva ranija rješenja tuženog poništena od strane nižestepenog suda kao nezakonita.

Iz navedenog proizilazi da je osporeni akt od 09.11.2017. godine nezakonit iz prednje iznesenih razloga, dakle samo u pogledu utvrđivanja datuma od kojeg tužiteljici prestaju status i prava porodice poginulog borca, a ne iz razloga datih u pobijanoj presudi, o čemu će tuženi u ponovljenom postupku voditi računa, te će poštujući upute ovog Vrhovnog suda donijeti novi na zakonu zasnovan upravni akt.

Kako je pobijanom presudom osporeni akt pravilno poništen, to nije bilo osnova da se zahtjev tuženog uvaži, pa je primjenom odredbe člana 40. stav 1. ZUS odlučeno kao u izreci ove presude.

Svakako treba dodati da je neosnovan navod tuženog da nije bilo osnova da ga sud obaveže da tužiteljici nadoknadi troškove upravnog spora. Tužiteljica je pokrenula upravni spor protiv tuženog, u istom je uspjela, a postavila je opredjeljen zahtjev za nadoknadu troškova istog, koji su joj i dosuđeni pravilnom primjenom odredaba člana 49. i 49a. ZUS. Neosnovano je izlaganje tuženog u vezi sa tim da troškovi ovog upravnog spora nastali po osnovu angažovanja advokata nisu bili nužni i opravdani, jer relevantne odredbe člana 49. i 49a. ZUS, pravo stranke da angažuje advokata u upravnom sporu i da potražuje naknadu troškova koje je po tom osnovu imala, ne vezuju za pojam nužnosti i opravdanosti pravnog zastupanja.

Ovaj sud je odlučio kao u stavu 2. izreke presude, jer davanje odgovora na zahtjev koji je tužiteljici sačinio advokat, za što je potraživana naknada, nije obavezna radnja u postupku, što proizlazi iz odredbe člana 38. ZUS koja propisuje obavezu suda da zahtjev dostavi na odgovor tuženom organu i protivnoj stranci, radi davanja odgovora u roku od 30 dana od dostavljanja zahtjeva. S obzirom da ovom, a niti jednom odredbom ZUS nije propisano da propuštanjem te radnje nastaju posljedice za stranku, to proizlazi da troškovi koje je tužiteljica imala po osnovu davanja odgovora na zahtjev, nisu bili neophodni za pravilan tok, a ni za okončanje ovog postupka. Shodno navedenom, ne radi se o troškovima koji su bili potrebni za vođenje postupka, zbog čega nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 387. stav 1. Zakona o

parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 58/03-61/13), u vezi sa članom 48. ZUS, za njihovo dosuđivanje tužiteljici.

Zapisničar
Duška Mutić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša